

Megjelenik
minden kedden.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz (főfőnök, 77. sz.) intézendők.

Bérmentellen leveleket nem fogadjunk el.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Értesítések: 50 kr.

HÍRDETÉSEK DÍJA:
öt hasabos petit sor 5 kr.
NYILTÉR:
három hasabos petit sor . . . 15 kr.

KASSA és VIDÉKE

Vegyes tartalmu hetilap.

Az előzetési pénzek és hirdetési díjak, általában a lap anyagi részét illető közlemények a kiadó-hivatalhoz (Pannonia könyvnyomdája és kiadó-rezsenytára) intézendők.

Hirdetményeket elfogad:

Hausenstein és Vogler Budapest, Beelen, Berlinben, Münchenben, majnai Frankfurtban, Stuttgartban, Hamburgban és Bernben. *Maximilian Rudolph* Beelen, Prágában, Münchenben, Hamburgban, Nürnbergben, majnai Frankfurtban, Strasburgban, Berlinben, Zürichben, Boroszóban és Nürnbergben. *Long J.* nemzetközi hirdetési irodája Budapest. *A. d'Almeida* kiadó. *Stuttgartban. A. Jägerste* könyvkereskedés Frankfurtban. *Schlott* J. Brémában. *Fort Jend* Lipcsében.

Amire leginkább szorulunk.

I.

A legemelkedettebb lelkületű görög bölcse mondá: „Ismerd meg magadat és javulj!” E parancsot állította föl az emberi összes tudomány alapelve gyanánt. Ott ragyogott az, az előtt már jóval — a delphii jósdá híres templomának homlokzatán is. Régen volt mindez. Népek, államok, földrészek tüntek el, ujak emelkedtek, de a mondat igazsága még napjainkban is a maga fenségében tündököl. Hasznát vette minden élet; javára fordította minden társadalom.

Önismeret kell nekünk is — egyenkint és összesen. Erre talán soha sem volt még oly nagy szükségünk, mint épen napjaink bajai és szenvedései között. A kérdés csak az: hogyan juthatunk hozzá?

Az átlagos egyéni jóléttel együtt megrekedt a közjó fejlődésének folyamata is. Nemcsak hogy előre nem halad, hanem visszafelé fordul s maga után hagyja a társadalmi lét és polgárosultság már eddig kivívott előnyeit és diadalait is? Nem ellenkezik-e ez a természetnek a testek tehetetlenségéről szóló törvényeivel? Nem: mert az erkölcsi világban a megrekedés a hanyatlással egyjelentésű. Az erkölcsi világnak pedig legnagyobb szerű tünevénye a társadalom maga. A közjót hasonlít meredek hegyfokhoz. Azon fölhaldva megállapodni nem lehet. Ki megállapodik, visszahull a fejletlenség kezdetleges zürzavarába. Kibocsátja markáiból az eszközöket, melyekbe fogódzott. Elveszíti lábait alól az alapot, hová támaszkodék. . . . Azért előre fel! S ha baj van: változtassuk az irányt, de megállapodni nem szabad.

Mi e ponton vagyunk. Minket a társadalmi visszaesés veszélye fenyeget.

Vegyük hát szemügyre állapotainkat. Vizsgáljuk társadalmunk kórtüneteit. Az önismeretnek ez a biztos útja. Haladtunkban a közjó felé — irányt csak ez alapon változtathatunk. A körültekintés mellőzhetetlen; a dolgok mélyébe vetett pillantás égetően szükséges. Ismerkedjünk meg bajaink sajátjaival. Az orvossszernek kellő megválasztása ezen fordul meg. A kórtünetek eltávolítását a társadalom beteg testének javításával, a társadalmi egészség és épség helyreállításával biztosíthatjuk.

Jelen bajainknak forrását igen sokan a kormányzatban keresik és látják. Annak, hogy helyzetünk, társadalmi létünk megrekedése lehető. okát számosan az álladalmra tuskolják. Bűnös a kormány s az álladalm — azt hiszik. Eljárása, szervezete szűli szenvedéseink gazdag sorozatát — úgy vélekednek.

Pedig a dolog nem így áll.

Állam, kormány csak azon keret, mely a társadalmat első sorban tükrözti vissza. Állam, kormány csak intézmény, melyet a társadalom alkotott magának. Hivatása e kettőnek főleg az, hogy az

egyéni és társulati jogkört biztosítani sicsen. Egymagára azonban ezt be nem töltheti. A társadalom, kell, hogy szakadatlanul segélyére legyen. Usak kölcsönös közreműködés idézheti elé a közboldogság lehetővételét. Szükséges tehát, hogy a társadalom ne teremtsen oly viszonyokat, melyek a kölcsönös közreműködést akadályozzák. Ily viszonyok szükségkép másokat teremtenek, melyekre befolyásunk csak annyiban van, amennyiben szülő okaik ellen fordulni elég erőnk s bátorságunk vagyon. Az egyszer kilőtt nyíl irányára nincs többé hatalmunk. Kényszerűséggel fogja okozni a hatást ott, hova irányta ragadta. Ilyen az összefüggés az állam, a kormány és a társadalom között!

Ha az állam földalati céljait megközelíteni nem tudja, oka mindig a társadalom maga. Ha az egyéni személy- és vagyonbiztonság a kormány által eléggé nem biztosítható, jele, hogy a társadalomban „rothadt” valami. Ha a kör (állam) és az eszköz (kormány), melyben s mely által a társadalmi működés legelső és életföltételű fontossággal bíró eredményei létesítettek, erélytelen, hágyadt, lazult s beteges színezetet mutatnak: a hiba, a tünetek forrása okvetlenül a társadalmi rétegek romlottságában rejlik és azért figyelmünket kiváltképpen e rétegek nyivoltának földerítésére fordítsuk, ha célt érni, ha javítani, gyógyítani, irányt változtatni akarunk. — Rehabilitáljuk a társadalmat. Ha sikerül: a kinövések önnönmaguktól elesnek, a kórtünetek megemmi-sülnek, s állam és kormánya a kellő szilárdságban fognak újból szerepelni nemzeti életünk mozzanataiban. —

Társadalmunk betegsége pedig abból áll, hogy egyenkint és egészben véve a legnagyobb rész köréből kihalt az erő, mely az értelemnek a szív önző vágyai kielégítésére fölhasznált ismereteit az önzés zsarnokoskodása alól emancipálhatná s az egyéni és testületi törekvések korlátozásával azokat a közjó előnyére fordítani tudná. Ily állapotban a szerzett ismeretkörrel, az általa biztosított befolyással visszaélünk saját kényelmünk, nagyravágásunk, élvezünk, anyagi helyzetünk tényezői fölszaporítására, — történjék ez bár mások: egyesek vagy testületek, politikai erők tönkretételével. Megelégszünk e körül csak: — hogy eljárásunk nyílt jog- és törvényesség helyéget ne hordja homlokán. Kihalt keblünkben az édes idealismus és a lelkesülni, az áldozni-nem-tudó materialismus Epikurjaivá alacsonyítottuk magunkat. Az idealismus ugyanis nem más, mint ész és kedélynek oly frigyessülése, oly lelkület, mely a felebaráti szeretet rovására törő még oly hathatos csábító kísérletet is férfiasan visszautasítani határozott erélyvel és akarattal bír.

Európaszerte napirenden a példa, mely a materialismus Mammonjának társadalmi pusztító befolyását kirívó színekben mutatja. Egyik esete ép legközelebb került

büntető-igazságszolgáltatási eljárás alá. Hol a társadalom legközelebb tartott elemi — csak hogy magukra minél többet fordíthassanak, csak hogy nekik annál több jusson a közre szánt s arra rendelt értékből — küzdve küzdenek a jogszabályok kijátszására, egyesülnek, összejátszanak az erkölcsi törvények és parancsok megvetésére s nincs elegendő eszköz arra, vagy, ha van is, azok paralyzálatnak, hogy az ily elemek mégis „felhők közt”, tehát magasan fönhordott fölvel, nyílt tekintettel — mi azelőtt mindig csak a tisztá öntudat attribútuma volt — jelenhessenek meg mindenütt a társas körökben: ott, fájdalom! elmondhatni az amerikai nagy állambölcselet és világhírű tudóssal, hogy a társadalmi elemi „sokat adtak a sápiré”. Ott a kapzsiság, a vagyonosodás, szóval a materialismus ördögének zsákmányul van dobva: hit, remény, szeretet, lelkiismeret, egyéni és társadalmi jellem s a valódi jólét.

A sápiré szólot esetet s azt, hogy hazánkban is sokat adunk a sápiré, jövő cikkünkben mondjuk el s fogjuk bizonyítani.

Lapszemle.

(Folyt. és vége.)

„A tömeg fut s törli magát élvek után, mintha mindenkinek az volna jelszava, hogy „utánam az özőniz.” Üres külsőségek, fényűzés s ruhahulus által csillogni a világ előtt, többet mutatni, mint élni, messze tulterjeszkedni a józan takarékoság határain, megjelenni s költekezni itt s amott, mert a divat s „bon ton” úgy hozza magával — nem-e felismerhető jellege ez a „panem et circenses”-t hangzatót mai korszaknak? S az a végtelen sívárság s ridegség a szívekben, mely majdnem megközelíti a cynismust, nem a durva anyagiság korszakának természetes kifolyása-e? A régi Róma lakói, kiknek legfőbb gyönyörűsége a gladiatorok s bestiák közötti mareangolás szemléletében állott, utóbb annyira hozzászoktak a vér látványához, hogy annak egész füstölő patakjai sem hozták többé emócióba eltompult idegeiket. Ah, a mai kor nemzedékének idegái a vér látványával szemben gyengébbek, az igaz! De nem kérésedett-e meg a jelenlegi társadalom szíve a régiebb időkhez képest? Nem terjedt-e végtelen merékben az egoismus, mióta magyar nemzeti bálványára emelte ez a kor a mamont? Nem juttatott-e bennünket a nemtelenebb értelemben vett materialismus odáig, hogy megszüntünk éles megkülönböztetést tenni a tisztesség és erkölcsi lazaság, a valódi érdem s szemfényvesztés, a komoly s nemescélű törekvés, s a csupán fitogni, szerepelni és harácsolni céljai valóstására. De hiszen a jelszó ma inkább, mint valaha: boldoguljon neki, úgy a hogy tud! S ha aztán e törekvést siker kíséri, ha erkölcsi szíve soha nem helyesíthető eszközökkel emelkedik is arra a magaslatra, melynek talapzatát magas állás és gazdagság képezik: akkor csak naiv ideologoknak juthat eszébe tejesóvalva kritizálni e siker elvetendő tényezőit. S ez aggasztó körjelenség. Ily emberekkel szemben sehol sem állított föl a törvényhozás erkölcsbíráló areopagot, de annál inkább el kell végeznie e tisztet magának az egészesség közvéleménynek.

„Még soká fog-e tartani e rideg, sívár, kárhözatos korszak? — ki tudná megmondani. Egy

vizszi mindenestire nyújt a történelem, s ez az, hogy minden műveltebb nemzetnek voltak íj epochái. Nemelyek kiheverték e kört, mások beleesettek. Lesz annyi életörök, önismeretünk s önralmunk, hogy belátva a veszelty, egyesülünk, elszántan s minden személyes érdekét félretéve fogunk ellene küzdeni?!... Reméljük ezt, hisz e rút áradatnak van már szerencsére egy ellenáradata is, melynek örvedesével jeleivel mindig gyakrabban találkoznunk darab idő óta sajátunkban, melyet az oroszlátrész illet meg egy nemzet jövője érdekében kezdendő küzdelemben. Borostyáni Nándor.

Városi élet.

A 23. tartott főispáni székfoglalási rendkívüli közgyűlésnek, hely szűke miatt, csak vázlatára szorítokunk s boesánatot kérünk, hogy a hallott beszédeket egész terjedelmökben nem közheljük t. olvasóinkkal. F. hó 5-én kelt azon kir. rendelet, melyben városunk főispánjává Bérczay Albert abaujmezei főispán nevezetik ki. A közgyűlés, mint szokás, küldöttségileg hívta meg őt a maga körébe. A jelen voltak (s a szép számú hallgatóság) a terebe lépőt eljénzessel fogadták. Helyére érván a főispán, rövid, lelkes beszédben fölívta a közgyűlést hivatalos esküje elfogadására. Ez megtörténvén, újabb beszédben hivatkozott a kedvező tapasztalatokra, melyeket ő e városra nézve ugy szólna gyermekébe óta tón, s melyek alapján reméli, hogy feladatának mint főispán meg is fog felelni, ha egyenkint s összesen, kivált a tisztikar, őt jóakarattal, hazafiúi áldozatkészséggel, testvéri egyetértéssel támogatni fogják. Hangsúlyozta a két testvérhatóság — a vármegye és a város — közti jó egyetértésnek szilárd alapon leendő fonállását is. Lelkesen megéljenzetett. — A főispánt erre a városi közönség részéről a polgármester üdvözölte s kivált arra kérte, hogy jóakarátát s figyelmét a tisztikar üdvöködésének utjában álló s kedvezőtlen viszonyok-okozta akadályok elhárítására fordítsa. — Olvastattott a volt főispán, Ferdinándy Bertalan, a közgyűléshez intézett bucsulevele. Ezt illetőleg indítvány tétetett annak egyszerű tudomásulvétele iránt, de oly érveléssel, mely alatt az ünnepegy méltóságából veszített. Annak, az indítványozó szerint, „a mult főispán”-ra vonatkozó egyes kitételei igen éles világításban tüntették föl a szándékat, mely — mert a multa nézve, s így méltán célnélküli — reeriminatiókban keresi diesősége bábérjait. Eszélyes volt-e ez érvelési föllépés vagy nem? nem vitatjuk. A szempont lehet igen relatív. Azt az egyet azonban kimondjuk, hogy merőben társadalmi szempontból ez eljárás sokakra rossz benyomást szült. — Bejelentetett két virilisi bizottmányi tagnak: Maletér Vilmosnak és Munkácsy Józsefnek leköszönése. — Az igazoló-választmány megerősítés végett bemutatott jegyzőkönyve — a legtöbb adót fizetők névsora fölolvastatván — tudomásul vétetett s kijelentetett, hogy a leköszöntök helyere Gehring K. és Weinberger M. következnek. — Dr. Földváry Béla orvosi okiratai kihirdetettek. — A főispán a gyűlést azon kijelentéssel zárta be, hogy a személye iránt nyilatkozott jó indulat kétszeresen fokozni fogja azon törekvését, hogy a közbizalmat, szeretetet és barátságot megerdemelhesse. (Eljénzés.)

TÁROSA.

Balassa Bálint.

— Irodalomtörténeti elbeszélés. — (Folytatás.)

Majd következnek a Margit- és Katalin-legenda, ének Pannonia megvételeéről: Emlékezzünk régiokról, Seithiából kijöttekről. Néhány bibliafordítás, imakönyv, zsolná, legendák szent István jobbjáról, szent László esodaiáról, gyászdal Mátyás király haláláról, feddő ének az elkoresosult nemzethez, — ezek képezik középkorunk 500-éves emlékeit.

S esodálatos, a mohácsi vérmezőn, hol ifjúságunk disze, függetlenségünk sirba szállott: irodalmunk tavasza akkor kezdett először virágozni. Új nap fényre reánk, új eszünk, új emberek, új hatalmas tenyezői a közműveltségnek. A reformáció fellépése hazánkban erős vitákat és tollharcoakat idézett elő, melyek elkeserítették ugyan a kedélyt, de a gyarapították és szepítették a nyelvet; továbbá a sajtó, ez ujkori nagy hatalom, mely Mátyás alatt vándorolt hazánkba, mindinkább nagyobb kiterjedést nyert, leszállította a könyvek drágaságát, könnyebbé tette a megszerezhetőséget, s nemcsak a dúsgazdag főurak, de a szegényebb középsztály is nagyobb gondnal nevelthetők gyermekeit; végül a dicső tettek, a vitéség és nonzeretet bámulatos példái, mint Kőszeg ostroma és csodás menekülése, a drégelyi Szondy hős ha-

Vármegyei élet.

A vármegyei törvényhatósági bizottmány e hó 21-en tartotta alakuló-gyűlését. A bizottmány — miután az igazoló- és az állandó bíráló-választmány jelentései szerint a kisorsolt bizottmányi tagok helyébe az új tagok megválasztása s megerősítése megtörtént — alakultak jelentette ki magát. Igazolók tagok: a semsei választókerületben: Danlovics Mihály és Halkoczy János; a zsadányi kerületben Valkovszky János és Hupka Károly; a széplaki választókerületben: Kosztrabszky András és Grekovic Kálmán; a forróiban: Fáy István és Szilágyi Károly; a somodi választókerületben ifj. Fábrián János és Lenecs János; a szinaiban; Ferdinándy Bertalan. A bíráló-választmány igazolt választott bizottmányi tagokul megerősítette: a rozgonyi kerületben: Bodnár Ferencet; a hernád-potriiben: Korponay Bertalant; a bárcái kerületet illetőleg azonban Dióssy István és a gönc-ruszkai kerületre nézve Timkó József megválasztását érvénytelennek nyilvánította. — A meghalt két virilista: Rosenbergsz Samuel és Putnok József helyébe virilistákká lettek: Puky Sándor tomori lakos (ki egyúttal választott tag is, tőle függ a minőség elhatározása) és Grosz Jakab gönc-ruszkai lakos. — Az állandó és a fegyelmi választmány megalakítására — a tagok ezuttal nem lévén teljes számmal — márc. 1. tüzetelt ki. — Az évnegyedes gyűlés határidejét pedig ápril 1-ére tűzte ki a megalakult bizottság. — A főispán tudatta a bizottsággal, miszerént Zabráczky Józsefet tiszteletbeli jegyzővé nevezte ki. — Juhász Mihály a megyei iskolatanács tagaságról lemondott; helyébe Sipos Pált választotta meg a bizottmány.

Vegyesek.

— Ö Felsége e hó 17. Budapestent kelt rendeletében Tornamegye főispánját, Bérczay Jánost, ez állásától, hű és buzgó szolgálatainak elismerése mellett, saját kérelmére fölmentette s helyébe Abaujmege és városunk főispánját, Bérczay Albertet, Tornamegye főispánjává is kinevezte.

— A vallás- és közoktatásügyi miniszterium 1874. évi dec. 18-án 3375 sz. a. kelt intézkedésében, a helybeli kir. jog- és államtudományi karnál tartandó jog- s államtudományi alap- és államvizsgálatok bizottmányi kültágjaival a következő urakat erősítette meg: névszerént: Glosz Ernő, dr. Juhász Mihály, Korányi Károly ügyvéd, Puky Gyula kir. törvénzi bíró és Steer Ferenc kir. ügyész urakat a jogtudományi, — Antal Emil városi uradalmi ügyész, Darvas Imre, abaujmezei alispán, Illés Károly pénzügyi titkár, sárosi Kapeller Ferenc pénzügyi igazgató, Münszter Tivadár városi polgármester és Nagy Ferenc pénzügyi titkár urakat pedig az államtudományi vizsgálatok bizottmányi tagjai gyanánt.

— A „Jogászszegetyő-egylet”-rendezte táncvigalom e hó 20-án — igaz — válogatott, de igen csekély számú közönség részvéte mellett folyt le. Vagy 22 voltak az egyébként mind baj, mind toilete dolgában elragadó táncosnők. Az egylet pénztárának néhány forintja a felülfizetésekből azonban mégis csak van (M. e. 47 frt.)

lala, Temesvár elárultatása a spanyol várörök által, az egri amazonok harca, Szigetvár vértanúinak önfeláldozása, Zrínyi és Szolimán, e két óriás rettenetes haláltusája, fölbresztették a nemzetben a lehaglott lelkesedést s gazdag tárgyakat nyujtának a költsézetnek.

Uj kort továbbá új emberek teremtenek. Az európai irodalomban új emberek valának: Ariosto, Torquato Tasso, olasz eposzírők; Macchiavelli államkölesész; Rabelais francia aesthetikus; Camoens Lajos portugali hősköltő; Cervantes Lopez de Vega spanyol drámaíró, és mindezek mestere Shakespeare. Hazánkban új emberek valának: István Pál, Tinódi, Heltay, Ilosvay, Erdősi, Pesti Gábor, Balassa Bálint, kik kisebb vagy nagyobb mértékben, de mind munkálkodván, ha a magyar irodalomra nem árasztottak is fényt, de eloszlaták legalább a sötétséget.

Egyébiránt uj kort nyitni elég egy lángszellem is. És ha e lángszellemet irodalmunkban keressük, megtaláljuk azt Balassa Bálintban, ki nagyobb volt egy fejjel koránál.

E kis kitérés után folytassuk történetünk utait. Balassa, János Zsigmond kegyelméből három szép szobával birt a királyi palotában. épen a könyvtár szomszédságában, hogy sóvár szellemét minden percben kielégithesse. Ablakai a gyönyörű virágkertre s távolabbi a fűszeres tenyes erdőre nyíltak, mely életet lehelt, illatot árasztott.

A báró szobája pompás bútorain a török befolyás észrevehető. Kényelmes ottománok, pihenszóra alkalmas keleti dívánok nyulnak el, de író-

— Korcsolya-ünnepegyt rendezett m. vasárnap korcsolyázó-egyletünk építendő pavillonja javára. Ot óra tájban már sürű tömegekben hullámozott a nép a jégpálya felé, mely nemcsak a szikrázva verte vissza a hó-gúllákról lobogó szövevények lángját, a lampionok fényét. S a kat. zenekar harsogó zenéje mellett káprázató jelenet fejtett ki szemünk előtt, melyből csak azt az egyet tudjuk, hogy a legfölsőesőbb tüzjütök — egy pár ragyogó szem villama!

— A főreáltanodában f. hó 28. esütörtökön esti 1/6 órakor Bacsoni Albert tart előadást „a vérszerzés forrásaírói.” (Folytatása multkori előadásainak.)

— A kassai kir. törvényszék 1874. évi ügyforgalma: jan. 1. — dec. 31. 1. Átalános ügyforgalom: (t. i. polgári, telekkönyvi, bünyenyítő s jövedéki, fegyelmi, sajtó). 1873-iki hátralék volt 1851., 1874-iki beadvány 27983, összesen: 29834. — 1874-ben elintéztetett 27731; 1875-re marad 2103. (Folytatjuk.)

— Zongora-órák adására ajálkózik növendék-lánykáknak s jutányos föltételek mellett egy 17 éves művelt hajadon, ki mint értesültünk, atyja (48-as agg honvéd) s testvérei szigorú helyzetén enyhítendő, Budapestén is adott ily órákat s kezdő-tanulókkal igen szép előmenetelt tanusított. Lakása: fő-utca Alexy-Fidler-ház, az udvarban — jobbra. — Ajáljuk a t. szülők figyelmébe.

— Nő-íparlovag. — R. R. állítólag eperjesi születésű 18 éves, saját szavaí szerint, tönkrejutott korcsmáros leánya, nagyon szerethet kártyánál, még pedig nem is „noszkáznai”. A minap legalább beállítván a helybeli előkelőbb vendéglőbe, ily módon próbált szerencsét, s azon kezdte, hogy az „Európa”-ban megfeszította a pinért néhány forintjától. Folytatása a „Grand Hotel”-ben következett, csak hogy kedvezőtlen eredményel. M-ben mesterére akadt, s ez elnyerte mindenét. A fiatal nő most azzal segített magán, hogy öngyilkossággal fenyegetözvén, bizonyos úrtól e címen 10 frtot csikart ki. Ez összeggel elment aztán a „Löderer”-vendéglőbe, s ujra játéknak ült. Nyert-e, veszített-e? nem tudjuk; elég az, hogy a vendéglőbeliek följelentették s a kapitányság elé állították.

— A kassai m. kir. táviradi föállomás 1874. évi sürgönyforgalma. Földadatát: 678 db. állami, 3 díjmentes, 2005 táv. szolgálati és 24,446 magán-sürgöny; összesen: 27,132 db. — Érkezett: 420 állami, 4840 szolgálati és 23,976 magán-sürgöny; összesen 27,236. — Az állomáson átment 216,632 db. — (Összes sürgönyforgalom: 271,000. — Tiszta bevétel: 12,759 frt 05 kr. — Állami közlegeknek hitelezett összeg: 492 frt 50 kr.)

(Beküldetett.) Az Orsolya-szüzek nevelő-intézetében a szokásos farsangi táncvigalom e hó 18. volt. Mintegy kilenven linyka felede, ez este legalább a tanulás gondjait, s élvezte boldog kora, ez alkalommal fokozott ártatlan örömeit: a vendégek pedig kedvesen emlékezve távoztak, — elismeréssel adózván az intézet érdeműs főnök-nőjének s az intézet tanítóinoknak, kik nemcsak önfeláldozással tudnak tanítani, hanem ártatlan örömmel növendékeik kedélyét föl is üdíteni.

asztalán, a kitaszígt székeken a szétszórt iratok, tollak és könyvek valódi költői rendtelenségben hevernek, csak a falak maradnak nyugodtan e zürzavarban, melyeken művészi festvények tündökölnek, mi a költő jellemét első pillanatra elárulja. Ott látható szent István felségsé alakja az első magyar író, ki Imre fiát az uralkodás nagy mestereségére tanítja; mellette áll Béla király jegyzője, az első magyar történetíró, Kézay, Attila dicsőítője, és Rogerius, a tatárpusztítás szemtanúja. A keleti oldalon Mátyás király lép élénk koszorus fejével, ki 40 ezer tanulókat tanodát épít, páratlan fényű Corvina-könyvtárt s az első tudós-társaságot megalapítja; körülte csoportosulnak Cesinge János, a költő és nyelvész, Gábor deák, a tüzes harcú dalok szerzője, Csuda és Mester híres szónokok, a hét nyelven verselő Buday, a finom ízlésű Bonfin, a tudós Galeotti, a komoly történész Turóczy, Vitéz János, könyvtár- és egyetemalapító, míg a déli oldalon Apáthy feddő énekes és Verbőczy, elragadó ékesszólású szónok, arcképe tünik föl.

Balassa épen ihlet órájában van. Arca sugárzik, kezében csak egy repül a toll. Eszméi magasan csapongnak a költsézet széles bírodalmában.

Mit ír? Üdvözlő költeményt kora költőéhez, kiket műveikből vagy személyesen is ismer, biztatja őket, hogy küzdenek a szellem fegyverével a sötétség ellen, és övek leendő halhatatlanság pályadíja: az örökzöld pálmalomb.

(Folytatás következik.)

Ipari tanügyünk.

Jagósi Péterffy József úr az országos magyar iparügyestület helyiségében m. évi nov. hó 29. a hazai tanügy és iparos oktatás érdekében fölvilágosítást tartván, e felolvasás szövegében főtárgyosan nem is fölemlítették, mint olyané, ki a hazai ipar emelése érdekében némi kísérletet tettem az által, hogy Kassán gépészeti ipartanodát állítottam, mely azonban csak kis körben működhetik.

Ezen érintőleges fölemlítés míg egyrészt elismerésül szolgálhatna az ipari tanügy körül már évek óta kifejtett fáradozásaimnak, addig másrészt mintegy kötelességemmel teszi nyilvánossá tenni mindazon tapasztalatokat, melyeket a jelzett ipartanoda körül eddig elszerezhettem, és megismertetni a nagy közönséggel azon haladást vagy visszacsúszást, melyet e tanintézetnél három évi fennállása óta észlelhettem.

Előzményképen szükségesnek látom fölhozni, hogy a nevezett tanodának létesítéséhez azon tanulmányozások szolgáltattak alapot, melyeket az örök emlékeztető Eotvos József b. megbízásából Belga-, Francia- és Angolhonban az 1870-iki tanév folytán az ipar- és kézműves-tanodák körül kifejtettem. E tanodák folytonos látogatásának és az azokkal kapcsolatos műhelyekben vagy gyárakban végzett gyakorlati foglalkozásomnak köszönhetem, hogy sokoldalú elfoglaltságom dacára a közoktatás- és kereskedelemügyi miniszteriumoktól nyert állami segélyezés mellett sikerült Kassán, az itt meglévő s kedvező körülmények felhasználásával, az elméletet és gyakorlatot egyaránt fölkaroló ily ipartanoda szellemi és anyagi követelményeinek eleget tenni és ezen — hazánkban első — ipartanodát annyira fejleszteni, hogy az f. tanévben a fenebb jelzett miniszteriumok által nagyobb mérvben nyújtott állami segélyezés folytán az elméleti oktatásra nézve már három tanfolyammal teljesen ki van egészítve, a gyakorlati kézmunkát illetőleg pedig a legeszközösebbel, a tanoda önállóan biztosító saját műhelyekkel rendelkezik, melyekben a géplakatos-, gépkovács- és mintaszablatos-mesterségek taníttatnak a gyakorlatnak megfelelő alaposítással.

Hogy a most jeleztem elméleti oktatás és gyakorlati munkálkodás célját és módját megismertessem, vessünk egy tekintetet a tanoda következetesen készültvált programjába, melynek bekezdése így szól:

„Ezen felsőbb ipartanodának célja: az erkölcs törvényeit folytonosan szem előtt tartó ellenőrzés mellett, három évi tanfolyam alatt ily elméleti és gyakorlati oktatást nyújtani a növendékeknek, mely azokat tanulmányi kötelességük szerinti bevégezése után egyrészt az értelmes gépész, gyári művezető (contre-maitre) és gépszerkesztő vagy rajzoló hivatalához kapcsoló kötelek teljesítésére képesíti, másrészt pedig elméletileg is annyira kiképezi, hogy a növendékek az elméleti továbbképzés célzásánál a műgyegetemen megállapított felvételi szabályoknak is megfeleljenek.”

„Az elméleti oktatás hetenkint 15—18 tanórával, a téli félév alatt az esti órákban 5—8-g, a nyári félév alatt pedig részben a reggeli órákban 6—8-g, részben pedig a fentírtott esti órákban eszközöztetik és pedig kiválólag két irányban: az egyik a gépészeti szakba vágó ismeretek tanítását, a másik pedig a gyárpar körül nélkülözhetlen kereskedelmi tantárgyak oktatását előzza, ezen felül lehetőleg tekintetbe vétetik az általános ismereteknek fejlesztése.”

„A gyakorlati munka oktatása ellenben úgy a téli mint a nyári félév alatt délelőtt 8—12 óráig, délután pedig 2—5 óráig a szorgalom és munkaképességtől függő díjazás mellett teljesítettik.”

A kézmunka oktatása az elmúlt két tanév alatt egyik kassai gépgyárban eszközöztetett, mely nem a tanoda sajátját képezte, fájdalom, nem a legjobb sikerrel, minek okát azon visszafelelben találjuk, hogy egyes gyári tisztviselők inkább az ifjak munkaejének kizsákmányolásán, mint a munkaképesség következetes fejlesztésén fáradoztak. A tanoda feladatával homlokegyenest ellenkező ez eljárás annyira ártott az ipartanoda jó hírnevének, hogy lelkiismeretes meggyőződéssel elhatároztam inkább a már két évig fenntartott tanoda megszüntetését, mintsem annak ily, épen nem programszerű módon való folytatását.

Az érintettem válságos helyzet kormány körökben kérdésessé tette a tanoda életképességét, mely midőn bebizonyult, e körülmény a már többször hivatott miniszteriumok részéről azon üdvös intézkedést vonta maga után, hogy a tanodának — a kézmunka oktatását tekintve — önállóságát jövőre biztosítandó, annak körében a kezdetnek eléggé megfelelő állami jellegű műhelyek rendeztetek be, melyekben ez idő szerént az intézet alapítója és egy művezető közreműködésével az említett három gépészeti munkája a tanoda föl-

adatához képest, kellőleg kezeltetik és ugyanazok a mai napig annyira fejlesztettek, hogy a műhelyek ügyvezetősége már a közönség részéről szakhoz tartozó kisebbszerű-gépészeti megrendeléseket pontosan és olcsó áron elvállalhat és teljesíthet.

Hogy mindezekről a közönség meggyőződhessék, a műhelyek előjárósága és a tanuló ifjuság örömmel fogadják vendégeket, kik a tanoda műhelyeit fölkeresik; sőt elhatároztattam: miszerint a tanoda növendékei által szerkesztett és kidolgozott munkákból időnkint kiállítások fognak rendezetni, melyeknek feladatuk leendő egyrészt az ifjaknak munkaképességét bebizonyítani, másrészt pedig a tanoda alapítójának már sokszor odavetett azon állítást megcáfolni: „hogy a mi ifjainkkal nem érhetjük el azon kettős célt, miszerint azok a kívánt elméleti oktatás mellett még hét órai eredményes kézmunkát is teljesítenek.”

Az igaz, hogy ezen elfoglaltságból származott állítás az ilyen ipartanodánál laza kezelés és hiányos gondozás mellett könnyen bebizonyodhatik: azonban ha e tanintézetek vezetését a gyakorlati életből merített meggyőződéssel, tapintatossággal, a hasonmestől ipartanodák körében szerzett tapasztalatok felhasználásával és következetes fegyelmekkel kezeljük, sőt ha odahatunk, hogy a tanoda kitaribb ifjait megmételjező hanyag elemeket a tanoda köréből annak idejében eltávolítsuk, hova-élőbb meghonosul az intézet előjárósága és ifjai közt azon boldogító öntudat: hogy jól vezetve a mi ifjaink is találnak örömet a munkában, ők is hiszik annak mindent nemestől tulajdonságát és ami legelőbb nem szégyenlik ezt.

Tekintve a tanoda ifjuságának minőségét és számát, erre nézve azon öröndetes tapasztalás szerzetetett, hogy ez ipartanoda ifjúsági contingensét vegyesen a jobb- és szegényebb sorsú középosztályból nyeri, és legjobb növendékei azokból válnak, kik előbb az algymnasium- vagy real osztályokból a gyakorlati életbe léptek ki, és most kettős tovább képzésüket előzőleg az elméleti és gyakorlati ipartanoda körébe vették föl magukat. Ami pedig az ifjúság létszámát illeti, ez az eddig lefolyt két tanév alatt következőleg állott: az első tanévben 31, a második tanévben 45, mely szám a folyó tanévben, leginkább mert a tanoda fennmaradása kétségessé vált, 23-ra olvadt le; mely körülmény különben — tekintve a műhelyek kezdetleges berendezését — szerencsés véletlennek mondható, minthogy a műhelyekben ez idő szerént 20 ifjunál többet foglalkoztatni úgy sem lehetséges.

A tanoda fentartási költségeire nézve pedig szolgáljon a következő kimutatás: az első tanév költsége 2000 forint, a második tanév kiadásai 4000 forint fedeztettek: a folyó tanév költségei pedig, idezámminta a műhelyek berendezésére fordított költségeket is, 3800 forint voltak emelendők. Ezen tanévi kiadások a többször említett állami segélyezésből az első tanévben 1400, a második tanévben 2500, a folyó tanévben pedig 7000 forint erejéig fedeztettek: a többlet pedig az ifjuság által fizetett tandíjából nyerte fedeztetését. Tekintve a hasonmestől francia, és a mindenben takarékos belga tanintézetek rendszeresített budget-jét, mely átlag 24000—60000 frankot tesz, merem állítani, miszerint ez ipartanoda fentartási költségeit igen is meérkelteknek fogja találni bármely szakértő.

Együtt a gyárpar legfontosabb tényezője, a gépészeti terén működő e szaktanoda berendezéséről és beléteiről, mely csendesen bár, de mai napig már eléggé kifjaldóva párhuzamosan és előhozvetőleg kezeli a gépészet terén az elméleti és gyakorlati oktatást. Vajha ez egyetlen hazai közép szaktanoda a hivatott miniszteriumok kegyes és a hazai iparosok elismerését méltán kiérdemlő pártfogása és segélyezése mellett kitűzött célja felé akként közeledhessék, amint azt a tanintézet alapítója óhajta!*) Csak így lehetne fokozatosan azon hiányt pótolni, mely hazánkban az ilyen szaktanodák alkotása és vezetése körül, Péterffy úr szerént, általában mutatkozik, és csak is így lehetne tetek, — de nem szóbeszéd — által, ipari tanügyünk lassan bár, de biztosan odafejlészteti, a hol jelenleg Nyugateurópa ipargazdag nemzetének ipari tanügye áll.

Mindehhez azonban hazafini önzetlen törekvés, alapos szakértelem és tanulmányozás, de kiválólag szervezési tapintatosság és kitarítás kívánatik. Ezen tulajdonok mellett bátran feltehetjük, hogy valamint eddig nem, úgy ezután sem fognak kormánykörökben vonakodni minden életképes hazai tanintézet ügyét fölkarolni, anyagilag elősegíteni és fentartani. Szakkay József.

Színi szemle.

Január 17-én „Argyil és tündér Ilona“ vassárnap, de nem szellemalküli és azon szép alap-

*) S a t. alapítavó bizonyára mi is; mert meg vanunk győződve, hogy egészséges alapon nyugvó, elméletileg a gyakorlatilag képzett iparos osztály — Magyarországi gazdasági jövőjének sine qua non-ja! Szerk.

gondolatot, hogy a kitartás és türelem végre is sikert arat, visszatérközö színmű adatott. Kellő gondnal, szép díszletekkel, ügyes gépezettel kiállítva kellemes látványt nyújtott. A darab tüneményes részletei jól sikerültek. Jelenen a gépezet vezetésére dícséretre válik Scholtzknak. A latkör alföldi tájképe a második szakaszban, gyönyörű látvány volt. A címszerepet Abonyi Jászta több melegséggel mint rendesen: mellette csak Abonyine, Timár és Kőrösine bírtak hálásabb szerepekkel.

Január 18-án „Tulipán szigete“ operette és „Nevelő ezer baj között“ vígjáték. Mindenütt nagy tetszést aratott operette. Völgyiné és Némethné ez alkalommal teljesen hangkjánál voltak, sőt a magasság hangok is sikerültek. Szép, Tulipánt, Timár Narcist ábrázolták, Az összevágó előadás nagy derűtséget okozott. A „Nevelő ezer baj között“ szintén sikerült. Különösen Tihanyinak a nevelő legjobb alakításai közé tartozik. A közönség tetszés nyilatkozatokkal halmozta el.

Január 19-én „Bém apó“ Völgyiné jutalomjátéka. Hogy őt a közönség mennyire kedveli, megmutatta a teli ház. A címszerepet Lukácsy történeti hűséggel igyekezett ábrázolni, s megjele- nése mindig nagy ovatioval fogadtatt. A kiállítás díszes, a szereplők igyekeztek a színmű hiányait élénk előadással kipótolni, csak Völgyiné túlzott nehő a természetesség rovására. Ily kedvenc művésznőnél egy hiba is feltűnik. Balláné mind a három este folytonos tetszést közt lejtette táncait, legszebben a költői szép lengyel táncot. Örülünk, hogy indítványunk nem hagyatott figyelem nélkül.

Január 20-án a „Revisor“ a hirnevös orosz költő Gogol, kinek néhány regénye, mint a „Füst“ és a „Holt lelkek“ minden europai nyelvre le van fordítva. zajos hír által megelőzött darabja a róla táplált jó véleménynek azon okból talán egészen meg nem felelt, mivel nálunk hiányzik a kellő érzék, az orosz közizgatási, társadalmi viszonyok felfogására. Tagadhatatlan, hogy maró gúnynyal ostorozza a burocratismust és ferde miveltiséget. A szereplők közt Tihanyi kitűnő humorral játszott. Abonyi között a szokatlan szerep nehézségeivel.

Január 21-én „Ördög naplója“. Temesváry hosszas betegkedés után először lépett fel s a közönség rokonszenves tüntetéssel fogadta. Minden nevezetes jelenete után kihívták, de nem is esoda. Robin de Bois leghálásabb szerepe; mellette kiemelendők Siposné, Pártényiné, Lukácsy és Rott Mari.

Január 22-én látványos tüneményes színmű a régi harcias időkbeli: „Dobó Katica“. Siposné remekelt a címszerepben. Abonyit is fellelkesíté Balassa Bálint szép szerepe, különösen szavalata a börtönben, viharos tetszést idézett elő. Tihanyi mint mindig eredeti alak volt. Az apaszerepekben nem hagy kívánni valót.

Január 23-án Lukácsy jutalmán „Pénz és becsület“. Ponsard e kitűnő irányműve és Lukácsy, ki rövid idő alatt a közönség kedvence lett, nem fél, hanem telt házat érdemelt volna.

Árnyoldala e műnek, hogy a hölgyek, kik a férfiak sivar világába életelének, itt igen háttérben mozognak úgy, hogy az ügyes Siposné sem bírt boldogulni melancholicus szerepével. Abonyiné végtelen kedves jelenség volt. Tihanyi a kétszínű erényhőst, ki másként érez és másként beszél, nagy igyekezettel játszta. Lukácsy a hű barátot kitűnően esztelte, és Abonyi, a drama hőse, szintén megérdemelt tapsok- és kihívásokban részesült.

Sokan azt állítják, hogy Moliere Tartuffeje törte meg az alszenteskedők hatalmát. Bár Ponsard e különben nagyszerű műve is ledöntené anyagi érdekeket hajhaszó korunk arany látványait.

Művészet.

— Vettük az „Apollo“ zeneműfolyóirat negyedik évfolyama első számát. Tartalma egy szép pályanyertes „polka“ (Melanie-polka) Hoffer Károlytól, egy csárdás „Hova enikő olyan szaporán“ „Ki volt itt“ és „Volt nekem szeretőm“ legújabb felkapott népdalokból Tiszta Aladár jeles csárdás-szerzőnk által ugyesen szerkesztve, és egy „maszurka“ Nagy Bélától. E három táncdarab közléseivel, hűsítjük, a faragási idejére számítva a szerkesztő, s hisszük, hogy ezekben előzetes tájékozott találkozik. Van ezenkívül e füzetben egy igen érdekes nagyobb szabású slonardarab, „Impromtu“, a korán elhunyt nagy-tehetségs Fejler Victorról, (a nemzeti zenedob a zeneszerzés volt tanárától), a ugyanattól egy dal: „Piros a te kendő lobog is“. Ez utóbbi a bodai társaság egyik estélyén a múlt évben már előadott, s nagy tetszésben részesült. Végre a dalárdásunk is jutott egy darab Boznar Ignác „A szellőhöz“ című. Vörösmarty szövegére írt főrőkegyében. A börtönök egyebek között Kapi Gyula a zene történelmével (ezuttal Bach Sebestyén életét és működését) tárgyalja. — A közönség ismeri már a derék vállalatot: s a jeleztek tartalomról csak újabb meggyőződést szerzett azirant, hogy az előtűnt fekvő füzet is teljesen megfelel azon fensőbb kívánalmaknak, melyeket, e nemben nálunk egyetlen, közlőnyhöz köitai az eddigiek után szokva vagyunk.

Jóvőre Beliczaytól egy albumlapot, Dopplerlől salonszenezereményt, Alagától Talány-kerángót, Wachteltől Bihari, Csermák, Lavotta, Rozsiska és más régi magyar zeneszerzők műveinek átiratát, végre sok jó tánc-szót, legújabb operákbeli és operettbeli kivonásokat, ábrándokat, ígér a szerkesztő, s hogy ígeretét be fogja váltani, arra nézve az „Apollo“ eddigi, hasonló szellemben összeállított kötetét

elég kezeséget nyújtanak. — Jó lélekkel ajánljuk tehát minden zenekedvelőnek a jó és olcsó zeneműfolyóiratot, mely sokoldalúságával fogva csaknem minden zenészi ügyre kiterjeszti figyelmét, s művészeink németes irányával szemben kizárólagosan magyar szerkesztésért is dícséret érdemel. Előfizetheti egész évre 6 frittal, félévre 3 frittal. Budapest, a kiadóhivataltalban (vizvárosi iskola-utca 181.)

Énnyit a zeneműfolyóiratul ma. Közleléb múlt évi folyamáról fogunk egyet-mást említeni.

Szabad a vásár! *)

A helybeli Fröbelkert létesítésére — úgy tudjuk, — a polgárok s városi lakosok áldozatkészsége, szával a közadakozás is, igénybe vétetett. Egyelőre hová ére kivántatt meg, hogy a hozzájárulók biztosítsák adakozásbeli készségükről a kert ügyeit intéző választmányt. Bizonytalan, ha e biztosítás minden oldalról megtörtént-e, vagy nem, de az bizonyos, hogy mi a befolyt összegek hovaforrásáról eddig semmiféle kimutatás nyilvánossá tételét nem láttuk. A bizalmat ily dolgokban csak a teljes nyilvánosság képes ápolni és föntartani. Ez okból úgy vélekedünk, hogy csak az intézet érdekében járunk el, ha kívánjuk, mikép az intézet előjárósága az intézet ügyeiről, viszonyai-és állásáról a közönségnek legalább nagyjából számoljon, ellenkező esetben ne csodálkozzék, ha egyesek részéről vonatkozással fog találkozni a netán ígért további segélyezés szolgáltatásában. . . .

Kassa, 1875. jan. 15. X. V.

Tisztelt szerkesztő ur!

Azon reményben, hogy az alább következő közleménynek, mely a nálunk nem eléggé méltányolt bírói tekintély érdekében szólal föl, becses lapjában helyt engedni szives lesz, van szerencsém azt közlés végett idecsatolva kezéhez juttatni. — Az „Abauj-kassai Közlöny (Haladás)”, „Érdekes per” bekezdéssel szellőztetni láttam a Gárdonyi s Temesváry között letárgyalt peres esetet. „Az még hagyján — egymond — ha az al-bíró ur képessége felett bírósági ítélenek; de hogy egy színész képességét színésztársai bírálják meg: az ugyan

*) E rovat alatt közérdekű felszólalásoknak díjtalanul engedünk tért. A felelősség a beküldőt illeti. Szerk.

naivnak elég naiv, de bírói ítélet ki-mondására nem elég drámai! . . . Mily bámulandó elme! ezen sorokban! Mennyi alapos-ság a jog és törvények ismeretében! . . . Most halljuk először, hogy bírói ítélet drámai hatással is indokolható volna. — Hol arról van szó: van-e valakinek joga valamire: a bírónak nem sza-bad kutatnia e jog gyakorlatára vonatkozó akaratelhatározás indokát. . . . Aztán mintha bez-zeg a bíró hallgathatna ki a felek által kihallgat-tatni nem kért tanukat is. — All a „Közlöny”-ről, hogy még nem is vádolják, már is mentegetődzik. „Nines okunk — írja — ez ügyben sem pro Gár-donyi, sem contra Temesváry harcolni.” Lám lám! egy kis tájékoztató a közönségnek. . . . De minek hát akkor az ítélo-bírónak nekirontani? A bíró mindenesetre a felelősség törvénye, az ő ítélete a forum appellatorium s mindez a közvélemény alatt áll, igaz! De az is igaz, hogy minden jogos ok nélkül a kötelességet alaposan ismerő, a lelkiismeretes bíró első sorban is hirteligen támadni meg, a körülményekhez képest kisebb-nagyobb botlás és mindenesetre nem naiv, nem drámai valami, hanem nálunk, fájdalom! igen gyakran előforduló tragicum. . . .

Kassán, 1875. január 22.

R. J.

Közgazdaság.

Fáradságnak — szinte semmi; haszonnak — mégis valami!

☉ Azt szokás mondani, hogy az ember a természet ura; s végre, nincs is rá ok, amiért ezt — bizonyos pontig — el ne hig-yük. Különbözn is olcsó mulatság. Mást sem bántunk azzal. A földolog mindig az, hogy a természet ura el ne feledje, hogy a termé-szet nem hajt ám a pusztá szóra; hogy rövi-den: az az ur dolgozzék! A természet bő kincsekkel kínál; de ingyen semmit sem ad. S aztán az adatot is visszaköveteli. Ha mi folyton csak aratni akarunk, s a földet nem javítjuk, a kiirtott fák helyébe új törzseket nem ültetünk, akkor hiszen vége az urasá-gnak! Aratunk igenis köröt meg kiegészített ka-lászt, de nem szemet! Igazán furcsa, néha milyen csekélységen

mulik a jó termés. Mennyit irtak már arról, hogy becsüljük meg éneklő-madarainkat, mert ezek nagyon értéik, miképen kell a férget el-pusztítani, hogy majd bele ne vehesse magát abba a szép gyümölcsbe! S a gyerek alig várja, mikor mehet „fészkezni!” S a szüléje is tudja!

No de, nem erről akarunk mi most szólni!

Azt mondjuk, hogy a természet ad, amiye van, csak meg kell szolgálni. Olykor-olykor épen hogy híre van a megszolgálás-nak. Az ember azt sem tudja, hogyan, mi-ként? — egyszere csak kerül abba a láda-fába. Ha nem is sok, de valami. Lassankint több és több.

Egy kis fa és fűrés-faragás, egy kis szalma és fonás a hosszú téli esteken, mikor a dolog künn úgy is szünetel; néhány eperfa, néhány hiábavalónak látszó hernyó, melylyel akármilyen kis legény is el tud banni — mi-kor a gazda mezei munkáját végezi, s meg- van a haszon, a becsülettel szerzett — nye-reség!

Ilyenre neveljük, ilyenre oktassuk a né-pet! Akkor majd elégtelbb is lesz. A neve-lőnek és oktatóknak pedig az öntudat fog majd valamit sügni. —

Ily fölfogásból kiindulva, szívünkkel ör- vendünk Abaujvár megye közgyűlése azon határozatán, melyet a selyemtenyészés ügyé-ben múlt évi dec. 16. hozott. Sietünk is azt közölni azon reményben, hogy a nép vezetői-ben nem fog hiányzani a buzgalom, a nép-ben nem a fogékonyság.

A szabályok kihatók: a) az eperfa-tenyészésre, mint a selyemtermelés fötényező-jére; b) a selyemtermelésre; c) az eperfák megconskítására és mindennemű megkárosítása esetében alkalmazandó büntetésekre.

(Vége következik.)

Kassai színház.

Szombaton, január 30. Siposné Lina jutalomjátékául:

STUART MÁRIA.

Tulajdonos és felelős szerkesztő: dr. Rössler István

H I R D E T É S E K.

46. Meghívás

a kassai ügyvédi kamara alakulási gyűlésére.

A nagyméltóságú magy. királyi igazságügyminiszterium, m. 1874. évi 35.965. sz. a. a. kelt korrendeletével a kassai, s. a. -új helyi, homonnai és tornai kir. törvényszékek kerületeiben foglalkozó ügyvédek kamarájának székhelyül sz. kir. Kassa városát állapítván meg, ugyanazon nm. ministerium 37.960. sz. a. kelt rendeletéhez képest ezen ügyvédi ka-mara alakulási gyűlésére az 1874. XXXIV. t. c. 110. §-a alapján határidőül azennel kitűzöm folyó évi február hó 25. napjának délelőtti 10 óráját, s ennek helyéül tekintetes Abaujmegyei sz. kir. Kassa városában létező — a kérelmem folytán e alkalomra átengedett — tanács-termet, az ügyvédek igazolási okmá-nyainak hozzám leendő beadására pedig f. évi február hó 22. napját jelölöm ki.

Ennélfogva felhivatnak a meg-nevezett törvényszékek kerületeiben lakó ügyvéd urak — úgy egyéne-nként, mint körlevelelileg, — miszerint a fent kijelölt helyen és időben tar-tandó alakulási gyűlésre jelenjenek meg a igazolási okmányokhoz hoz-zám a kitűzött határidővel küldjék be. Kelt Kassán, 1875. január 16

Teleký Péter, a kassai kir. törvényszék elnöke.

Hirdetmény.

Alólirott közalapítványi ker. kir. ügyészeg részéről közhírré tételük, hogy a kassai tápintézet tulajdonát tevő s Kassán a kálvária-utca-ra nyíló 1760 frtra becsült kert és a felső Ortáson fekvő 237 frt 30 krra becsült szántóföld, melyek a kassai 465. sz. a. t. k. b. helyben 1020. és 4236. helyrajzi sz. a. fekvő, — 1875. január 24-én mint első és 1875. február 28-án mint második árverési határrapon mindig délelőtt 10 órákor az ügyészegi irodában, Forgács-utca, 21. sz. a., a m. kir. vallas- és közoktatási minisz-teriumnak 34.069. sz. a. rendelete folytán nyilvános árverésen az alábbi feltételek mellett előárverettni fog-nak. — Árverési feltételek:

1. Kikiáltási ár a becsár, a kertre nézve 1760 frt, a földre nézve 237 frt 30 kr.
2. Ez ingatlanok az első árveré-sen csak becsáron felül, a másodikon azon alul is eladhatnak.
3. Venni szándékozók kötelesek a becsár 10% -át készpénzben bánat-pénzzel letenni.
4. A vételár egy harmada a le-üteztől számítandó két hó, — egy harmada szintén onnan folyó négy hó, — utolsó harmada szintén onnan számítandó hat hó alatt mindig a leüteztől járó 6%, kamataival a kas-sai m. kir. l. osztályu adóhivataltal fizetendő s a teljesített fizetés a kassa-mislyei közalap. ker. kir. ügyészeg-

nél igazolandó. A bánatpénz csak az utolsó részletbe számíttatik be

5. A vevő a leütes után azonnali birtokba lép, s ez időtől fogva őt illeti az összes jövedelem-teher, adó és minden teher, de az ingatlanok t. k. v. átíratai csak az árverési fel-tételek teljesítése után felsőbb jóvá-hagyás fentartása mellett kiszolgál-tatandó adásvételi szerződés alapján eszközölhető.

6. A szerződési bélyeg, az át-íratási költség s százalék a vevőt terheli.

7. Az árverési feltételek meg-

nem tartása esetére a vevő bánat-pénzzel veszi, s ez ingatlanok a vevő költésége s veszélyére újabb és csak egy árverésen becsáron alul is el-adhatnak. Ha ezen újabb árverésen az ingatlan kisebb áron kelne el, a ke-vevesebbetlet a vevő pótolni köteles, de a többlet is őt illeti.

8. A vevő jelen árverési feltéte-lek aláírása által aláveti magát min-den ezen ügyből kifolyó ügyre nézve a sommás eljárásnak s a kassa-mis-lyei közalap. ker. kir. ügyészeg ál-tal szabadon választandó bármely bi-róságának.

Kelt Kassán, 1874. dec. 29-én. A kassa-mislyei közalap. ker. kir. ügyészeg. Barthos Tivadar, kir. ügyész.

Egy nagy boltzott raktár

és egy falazott csűr

a Polinsky-féle házban, felső-gétány 18. szám alatt, f. évi ápril hó 1-től bérbe adandó. Bővebb értesítés nevezett ház-ban nyerhető. 8 2-3

„Tisza” biztosító-társaság.

Alólirott társaság tisztelettel batorodik köztudomásra juttatni, hogy a

t. Szentimrey Gábor úr

között idáig önálló szerződési viszony barátságos egyetértés alapján feloldatván, a

kassai képviselőség

működése f. évi február 1-én megszűnni és annak területe a társaság

miskolci főügynöksége

által fog kezeltetni.

Debrecen, 1875. január 19.

Tisztelettel

10 1-2

„Tisza” biztosító-társaság.

Komlóssy, Herman.

Vonatkozással a „Tisza” biztosító-társaság fontebbi értesítvényére, tisztelettel jelentem, hogy a közötem és a társaság között idáig önálló szerződési viszony barátságos egyetértés alapján feloldatván, f. évi február 1-től fogva mint a társaság képviselője működni megszűnök.

Kassa, 1875. január 19.

Tisztelettel

Szentimrey Gábor.

Árverés.

11 1-3

A jászóvári prepostságnak rudnoki fürdője bérbe adatik f. évi ápril 24-től 3 évre.

Az árverezés napjaul ugyancsak f. évi február 14-ik nap-jának délelőtti órái tüzetnek.

A bérleti feltételek következők: kikiáltási ár 600 frt o. e., bánat pénzül ennek 10%-ja tételük le, óvadéku pedig meg-adandó az ár 1/2-é.

A kivető kötelezetük egész fürdői időny alatt nevezett für-dői helyiségben lakni, s a vendégeket jól kiszolgálva, tisztas-ságos élelemmel ellátni.

Bővebb értesítést ad Jászóvárott. 1875. évi január 20-tól február 14-ig

a jószágkormányzóság.